

NACZELNE DOWODZTWO W.P.

SZTAB GENERALNY

Nr. 48419/IV

1665/P

Warszawa, 3 października 1919 r.

GENERALNA ADJUTANTURA NACZELNEGO WODZA

w miejscu

Przesyła się wniocki N.D. przygotowane do przed-
łożenia Radzie Ekonomicznej w celu polepszenia sytua-
cji materialnej frontu.

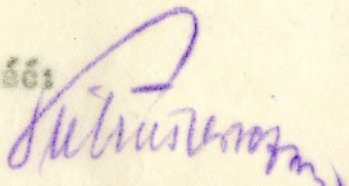
W.S.

Szefa Sztabu Generalnego:

H A L L E R

pułkownik

Za zgodność:

Szef Sekcji II Oddziału II

NACZELNE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH
ADJUTANTURA GENERALNA
WARSZAWA

L. Nr. 1665/P
dnia 6 / X 1919 r.

2

złącz. Wydział

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

364 16

W N I O S K I

1665/Pi

NACZELNEGO DOWÓDZTWA

w sprawie polepszenia sytuacji materialnej na froncie.

*****

I.

USUNDUROWANIE.

Według raportów i sprawozdań oficerów N.D. wysłanych na front trzeba 75% stanu frontowego kompletnie ubrać, aby żołnierz mógł przetrzymać zimę.

1/. Braki, które muszą być natychmiast uzupełnione:
sa następujące:

101.000 płaszczy
81.000 trzewików
18.000 butów kawaleryjskich
110.000 koców
75.000 spodni
63.000 bluz
200.000 kompletów bielizny ciepłej.

Koszta : 48 milj. Mk.

2/. Najpóźniej do 15 listopada uzupełnienie dla 85% stanu frontowego :

Wynosić będzie 70.000 kompletów usundowania
z obuwiem i bielizną.

Koszta : 36 milj. Mk.

3/. Do 1 stycznia 1920 r. uzupełnienie 75% stanu frontu:

Wynosić będzie 200.000 kompletów usundowania
z obuwiem i bielizną.

Koszta : 74 milj. Mk.

Możliwość pokrycia tych potrzeb jest następująca:

A/. W Niemczech można zakupić 50.000 kompletów umundurowania. Szybkość załatwienia tej dogodnej transakcji zależy tylko od dostarczenia kredytu.

B/. 2. Dyw. Legjonów posiada ofertę na sukno, pokrywającą zapotrzebowanie całego stanu Dywizji.

Uszyte mundurów będzie mogło być wykonane w Mińsku.

Potrzebny kredyt wynosi: 3.000.000 Mk.

C/. Intendantura Frontu Galicyjskiego może nabyć: 80.000 m. sukna na płaszcz w cenie po 92 i 1/2 K. i po 65 K. za metr.

Uszyte będzie można z tego 30.000 płaszczy.

Potrzebny kredyt wynosi: 6.300.000 K.

D/. P.U.Z.A.P.P. dostarczyć może 50.000 par cywilnych, którymi zaopatrzyć będzie można formacje etapowe.

E/. G.U.Z.A. zakupił we Wiedniu 170.000 par trzewików, które już są ładowane. Naładowanie i sprowadzenie zajmie 3 tygodnie czasu. Należy bezwzględnie przynaglić wysłkę transportu do kraju.

F/. Celem pokrycia jaknajszybszego braków powyższych powinien G.U.Z.A. zakupywać towary niezbędne nawet po cenach droższych od cen maksymalnych i obniżyć wymogi jakości.

G/. Należy przystąpić do jaknajprędzszego uruchomienia krajowych fabryk i warsztatów: obuwia, sukna i białizny.

II.

ŻYWOŚĆ .

1/. Sytuacja żywnościowa na froncie przedstawia się nieco lepiej od mundurowej, a to dzięki możliwości wykorzystania środków w obszarze wojennym.

- 2/. Zakupy w obszarze wojennym były przeprowadzane dorywczo i jedynie w celu uzupełnienia niestarczającego dowozu. Obecnie akcja zakupów na froncie winna być włączona do dotyczącej ogólnopństwowej akcji.
- 3/. Ponieważ roczne doświadczenie wykazało, że t.z. "terminowe" dostarczanie żywności nie może zapewnić wyżywienia dla armii walczącej, N.D. uważa za konieczne, by Min. Aproprowizacji już teraz oddała do dyspozycji M.S.W. całą ilość zapasów, potrzebną na całoroczne wyżywienie armii.

Nowa tu o artykułach wykluczonych z wolnego handlu; pozatem musiałyby M.S.W. nabyć w wolnym handlu również na cały rok te towary, które nadają się do przechowania.

N.D. ze swej strony może zakupić, za pośrednictwem swych Intendantur frontowych, na obszarze wojennym następujące artykuły: żytę, bydło, kartofle, owies i t.p.

- 4/. Celem normalnego przeprowadzenia tych zakupów i włączenia ich do gospodarki ogólnopństwowej /w myśl propozycji delegata N.D. przedłożonych na konferencji ministerjalnej z 9 września/. N.D. ponownie proponuje Min. Aproprowizacji przydzielenie do Intendantur frontowych swoich delegatów, ludzi fachowych z wykształceniem ekonomicznym. Zadaniem tych delegatów byłoby przede wszystkim: współpraca z Intendanturami nad zabezpieczeniem żywnościowym frontu i troska o zaopatrzenie armii. Ścisła łączność delegata Min. Aproprowizacji z Intend. frontu zapewniłaby również zaopatrzenie w żywność ludności cywilnej obszaru wojennego. Pozatem delegaci winni być łącznikami między M. Aproprowizacji i wojskowością, jakoteż i organami pośredniczącymi z Zarządem Ziemi Wschodnich, z którymi niestety dotychczas władze wojskowe nigdy dojść do porozumienia nie mogły w kwestji tak ważnej, jak zaopatrzenie frontu.

- 5/. Podstawa zaopatrzenia frontu jest: A/.by żołnierze otrzymywali zawsze należną mu pełną porcję żywności.

B/. W obszarze wojennym musi się znajdować zapas zabezpieczający frontowi swobodne wykonywanie powierzonych mu zadań, a mianowicie:

a/ Kilkodniowy zapas winien się znajdować stale przy Oddziałach /zależnie od warunków lokalnych, 3-10 dni/.

b/ 10-dniowy zapas; posiadać powinny Urzędy Gosp. Dywizyjne i Etapowe.

c/ 30-dniowy zapas; bezwzględnie powinien się znajdować w Mag. St. Żywnościowych.

6/. W obszarze wojennym wiele da się osiągnąć przez handel zamienny. Artykuły: jak sól, nafta, świece, cukier, zapalki są bardzo pożądanym towarem na kresach, dodając je jako premja lub odsetki, i wliczając je w cenę ogólną można otrzymać artykuły pierwszej potrzeby.

7/. Kwestja zaopatrzenia frontu w mięso nie jest do dzisiejszego dnia uregulowana. P.U.Z.A.P.P. dostarcza bydlę nieodpowiadające ani, co do jakości, ani ilości. Z powodu niedostarczenia odpowiednich ilości bydła Mag. Etapowe zmuszone są do odbierania bydła wszystkiego bez względu na jakość.

/W kontrakcie P.U.Z.A.P.P. z dostawcami na front Lit. Białoruski brakuje niestety wzmianki o obowiązkowej dostawie pewnej wymienionej ilości sztuk bydła/.

Stan ten, sprawdzony przez delegatów N.D. na froncie L. Białoruskim, według przedkładanych sytuacji i raportów na innych frontach, nie przedstawia się pomyslniej.

N.D. w celu dostarczenia żołnierzowi należącej mu i niezbędnej porcji mięsa, zmuszonym było pozwolić Intendanturze frontowej na zakup pewnej ilości sztuk bydła, by Intendantury mogły nieodpowiadające bydło otrzymać .

8/. W sianie front zabezpieczony został do przyszłych zbiorów. Brak tylko paszy twardej t.j. owsa daje się odczuwać dotkliwiej. N.D. już przed miesiącem zwrócił się do M.S.W. z propozycją dostarczenia kukurydzy z Rumunii, jako paszy twardej dla koni.

III.

KWESTJE OGÓLNE.

Ekonomiczne wyzyskanie naszych kresów pozostawia wiele do życzenia. Jaskrawym przykładem służyć może kwestja drzewna. Na obszarze wojennym mamy ogromne zapasy drzewa opakowego i budulcowego. Wszelkie dotychczasowe próby eksploatacyjne, z braku planowości i z powodów niezręczności odpowiednich organów, spętkły na niczem.

Wykorzystując zapasy drzewa po części nagromadzonego przy linjach kolejowych, można po pokryciu własnych potrzeb, użyć tego cennego materiału na handel zmienny z Państwami, dostarczającami nam broni, amunicji i mundurów, zamiast kupować gotówką, tracąc na walucie.

Sprawa jest pozatem nader ważna i pilna z powodu nieykreślenia granic wschodnich, wobec czego ziemie zdobyte przez nasze wojska, może nie wszystkie wcielone będą w granice Państwa Polskiego.

N.D. nie jest zdania, że potrzeba stworzyć nową organizację eksploatacyjną, gdyż dotychczasowe doświadczenie wykazało właśnie braki tych samodzielnych instytucji, z wielką ilością drogo płaconych urzędników bez aparatu wykonawczego.

Akcja wyzyskania obszaru wojennego winna się wspierać na Armji, jedynej zorganizowanej dziś ściśle części składowej naszej Państwowości.-

Kierownictwem całokształtu tych robót mogłoby się zająć Min. Skarbu, przydzielając do każdego kwaternastrzostwa frontu swego delegata wykształconego również w kierunku

ku ekonomicznym, z bardzo daleko idącymi pakosocznictwami.

Tylko w ten sposób przeprowadzona akcja zapewnić może szybkie i celowe wyszukanie i przerobienie materiału będącego na obszarze wojennym, jakoteż ukrócić spekulację.

Z zakres działalności tej organizacji mogłoby też wchodzić zakupno szkła, którego większe ilości maja się znajdować we wschodnich powiatach naszych kresów. Według tamtejszych informacji szkło zostało nagromadzone, dzięki rozbójom i rozwojowi Bolszewizmu w tych okolicach. Ten ważny czynnik równowagi monetarnej najłatwiej można będzie otrzymać w zamian za towary poszukiwane na kresach, jak to: sól, cukier, naftę, spirytus. /Spirytus dostarczyć może Wielkopolska, wyrabiając go z makowartościowego materiału, jakim jest melasa/.

Obszar wojenny jest bardzo obfity w najrozmaitsze surowce. Idea przykładem wszystkich Państw Zachodnich, winniśmy wszelkimi sposobami starać się o wyszukanie tych cennych środków polepszenia naszego bytu ekonomicznego, jakimi są surowce, których brak tak dotkliwie daje się odczuwać w krajowym przemyśle.

Z punktu widzenia interesów zaopatrzenia armii i korydoru dla Skarbu krajowego, można by wyszukiwać wydawanie zezwoleń na wywóz z obszaru wojen. do kraju, pobierając pewną ilość przetworów, potrzebnych dla wojska, a więc: za len - płótno, za konopie - powrozy, worki, za wełnę - sukno, za futra - kołniski, za szczenię - szcietki.

Małując dobrze i aż nadto odczuwając boleski administracyjny nasz państwowości, N.D. jest zdania, że tylko jaknajgłębsze przeświadczenie wszystkich czynników kierowniczych o konieczności ścisłej współpracy na polu organizacyjno-administracyjnym może doprowadzić do wytniętego celu, wszelkie zaś spory o kompetencje, zagradzanie się - trudnościami natury lokalnej lub osątkręć osobistej, prowadzą nas nietylko do zastoju, lecz i do chaosu i dezorganizacji.-

Naczelné D-wo jest zdania, że obecny nasz system dwóch /i więcej/ Gospodarzy prawiódk nas do obecnej sytuacji materialnej.

N.D. powtarza więc swój wniosek oddania całego zaopatrzenia Armji w ręce człowieka wyposażonego władze dyktatorska, bo ze względu na nasze, niezawsze dokładnie funkcjonujące władze centralne, tylko ten sposób zapewnia należyte zaopatrzenie Armji.-

XXXXXXXXXXXX

XXXXXX

Do I

Załącznik.-

1665/51

	Płaszczce	Obuwie	Spodnie	Bluzy	Koce	Kompl.biel.
Potrzeba	101.000	100.000	75.000	63.000	110.000	200.000
a)	50.000	50.000	50.000	50.000		
b)	10.000		10.000	10.000		
c)	30.000					
d)	50.000					
e)		170.000				
Brak			15.000	3.000	110.000	200.000

2/6
nie
nie
nie
nie

PILSUDSKI
 INSTITUTE
 ARCHIVES
 New York

6
12/12 *nie* *nie* *nie* *nie*
600000 *nie* *nie* *nie* *nie*
 372
 24

NACZELNE DOWODZTWO W P /SZTAB GENEK/
Nr. 48936/IV.

ODPIS

Warszawa 4/X.1919.r.

*Bardzo pilnie.
Sajna.*

1666/91

DO

PANA MINISTRA SPRAW WOJSKOWYCH
/ Kancelaria osobista/

Warszawa.

Zatrważający stan wykwapowania i zaprowiantowania żołnierza na froncie przed zimę, może mieć właśnie niezarządzenia natychmiastowego fatalne i nieobliczalne skutki.-

Uprasza się zatem o interwencję w sprawie natychmiastowego zwołania poza zwykłym tygodniowym zebraniem Ministerjalnej Rady Ekonomicznej, gdyż przyrzeczone zebranie w piątek i sobotę dnia 3. i 4. października zostało odwołane, a dalsze zwlekanie jest niedopuszczalne.-

Celem poinformowania o faktycznym stanie i postawieniu konkretnych niesków wsiątki w narażeniu udział z Nacz. Dowództwa Szef Sztabu Generalnego i Gł. Kwatermistrz z referentami.-

Uprasza się o odwrotne podanie terminu posiedzenia.-

W z.

Za zgodność:

Szefa Sztabu Gen.

/-/ H A L L E R

pułkownik.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

NACZELNE DOWODZTWO W P /SZTAB GENEK/
Nr. 48936/IV.

Warszawa 4/X.19.r.

DO

ADJUTANTURY GENERALNEJ

Warszawa Belwede

Do wiadomości

W z.

Za zgodność:

Szefa Sztabu Gen.

/-/ H A L L E R

pułkownik.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

*S. M. ...
Rad. 4. X.*

NACZELNE DOWODZTWO WOJSK POLSKICH

ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L. Bz. 1666/91, dnia 6/X.1919 r.

szefcz. Wydział.

25
373